

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo

Stane četrtletno: K 5000.—

Za Jugoslavijo

četrtletno: 25 Din.

Posamezna številka 700 kron.

Leto III.

Dunaj, 10. oktobra 1923.

Št. 41.

Slike iz volilnega boja.

(Dopis iz Roža.)

Krščansko-socijalni „Kärntner Tagblatt“ prinaša v štev. od 2. oktobra to le: „Slovenska ljudska stranka je dr. Petka zopet odstavila od prvega mesta, on je kot znan liberalci vendar premočen tobak za volilce“. Hm, hm...

Pred menoj leži isti „Kärntner Tagblatt“ od 30. septembra s 50 kandidati od „Einheitsliste“. Tu so v veselem in srečnem objemu: nemški monsignor Paulitsch in „Los von Rom“ Angerer z bivšim „Viehverwertungs“-šumijem, nekim staroavstrijskim oberstom in poveljnikom koroškega Heimatschutzverbanda Klimannom, dr. Lemišem, dr. Dörfingerjem in še drugimi „lerikalci“.

Ne spravimo se radi na osebne zadeve kandidatov, a ker se je „krščanskemu“ „Tagblattu“ kako zljubilo, smo prisiljeni primerno odgovoriti. Oseben boj ni lep, a kakor se v volilnem boju v gozd zavpije, tako doni tudi nazaj.

Ni mi v trenutku znano, ali je dr. Petek odstavljen od prvega mesta na listi naše stranke ali ne, zato to ne gre, gre za „liberalca“ dr. Petka. Kot stari prijatelj in sošolec ga dobro poznam, da ni odpadel od katoliške vere kakor kandidat od „Einheitsliste“ dr. Angerer, da dr. Petek še nikoli ni imel „Los von Rom“ zborovanj, kakor jih je kandidat „Einheitsliste“ dr. Angerer imel že precej v svojem 20-letnem političnem delovanju, da dr. Petek še nikoli ni grmel proti „farški“ nadvladi v šoli in javnem življenju kakor dr. Angerer, Lemiš in drugi gospodje od „Einheitsliste“, ki jih „krščanski“ Tagblatt priporoča svojim volilcem. Zato gospodje uredniki „Tagblatta“, pustite nam „liberalca“ dr. Petka, saj vam tudi mi pustimo vaše pristne „Los von Rom“ agente, v kolikor jih hočete voliti v vašem nemško-koroškem ozemlju...

Druga slika... Ti gospodje ne agitirajo samo med Nemci za svojo „Einheitsliste“, kar je popolnoma njihova pravica, ampak jo vsi-

lujejo tudi nam Slovencem. V več slovenskih krajih so bila taka „ljudska“ zborovanja: uradniki, penzionisti, učitelji, lesni trgovci, herrenpauri, a malo, malo drugih volilcev, katerim se je priporočala „Einheitsliste“, kljub temu, da je čas za njihovo agitacijo ugoden. Saj se bližamo 10. oktobru, spominu na plebiscit, ko se govorniki, „zahvaljujejo s solzo v očesu“ vsem „heimattrajlerjem“ za njihovo „zvestobo“. Mislil sem si, gotovo bodo to njihovo „večno hvaležnost“ pokazali sedaj, ko imajo priliko, da bodo volili v deželni zbor par „heimattrajlerjev“ Slovencev izmed 42 poslancev. Vzajem v roko „Einheitsliste“ — 50 kandidatov ima — in gledam, gledam... kakor Kriavelj v „Desetem bratu“... gledam, a ne vidim — nobenega kandidata iz cele cone A. Cona A šteje okoli 40.000 volilcev, a „Einheitsliste“, oziroma nje stranke niti toliko spoštovanja in hvaležnosti ne poznajo, da bi cona A dali vsaj enega poslanca za deželni zbor, o državnem zboru seveda itak ni govora. Če bi ne bilo naše Koroške slovenske stranke (pri socijalnih demokratih mi ni znano), bi cela cona A v koroškem deželnem zboru niti enega poslanca ne imela. Pač na — 46. (!) mestu stoji neki Feinig od Sv. Noče pri Polikovu, to je menda tam, kjer si že lisice lahko noč voščijo. Na 46. mestu! Če bi nekega lepega dne sklenili vsi poslanci, ki jih bo spravila „Einheitsliste“ v koroški deželni zbor, da hočejo umreti in svojim „ersocmanom“ napraviti prostor, bi ta 46. kandidat — še ne postal poslanec. Ali se ne pravi to norce briti s celo cono A, mi „jugoslovančki“ smo tega navajeni, a to spoštovanje, ta hvaležnost tudi nasproti „heimattrajlerjem“, hm, hm, hm!...

Tretja slika... Za volitve so v navadi tudi plakati, da vabijo volilce. Tudi „Einheitsliste“ nas vabi in čuete in strinite, ti plakati so — „srbski“, tako namreč drugače, če niso volitve, imenujejo gospodje okoli „Einheitsliste“ vse, kar je slovensko. Pred volitvami znajo tudi — „srbsko“. Znan mi je posebno humori-

stičen (smešen) slučaj. Nekje so se napravili na novih zvonovih slovenski napisi. Takoj je bil neki gospod na nogah in pobiral podpise proti „s r b s k e m u“ napisu. Ni jih dobil veliko. A dosti je bilo, da so pri okrajnem glavarstvu par mescev pokale „Schreibmaschin-“ radi teh prokletih „srbskih“ zvonov. A sedaj, sedaj pred volitvami je pa dotični gospod lastnoročno nabijal — „srbske“ plakate za „Einheitsliste“! In ne samo za žive, ampak tudi za — mrtve na pokopališču! Čemu neki? Saj je dotični gospod, ki je bil obenem tudi števeni komisar za ljudsko štetje, naštel v tej slovenski župniji okoli — 70% „Nemcev“ in — 30% Slovencev, čemu torej „srbski“ plakati na pokopališču, ako ni več živih Slovencev? Ali naj vam tudi mrtvi glasujejo za „Einheitsliste“? Hm, hm, hm!...

In kdo je na tej „Einheitsliste“? V ogromnem številu in na prvih mestih: uradniki, advokati, fabrikanti, kapitalisti. „Landbirtov“ bo izvoljenih le malo, ker ti so večinoma na zadnjih mestih.

In to „Einheitsliste“ se upajo nam Slovence ponujati? Imejte lo sami, ker mi ne moremo drugače, da volimo 21. oktobra svojo Koroško slovensko stranko, ki je stranka koroškega slovenskega ljudstva!

Četrta slika... Zborovanje socijalno-demokratske stranke, ki tudi išče pri nas volilce. Obžalujemo, da ti govorniki obrabljajo stare fraze njihovih judovskih voditeljev proti — cerkvenemu premoženju. A naše ljudstvo ve dobro, kako uboge da so cerkve, ker — sami plačujejo zvonove, cerkveno obleko. Ljudstvo ve dobro, da ima n. pr. jud Bosel veliko, veliko več, kakor vse avstrijske cerkve skupaj, katerim je itak že stara Avstrija v vojni po večini ukradla, kar so imele. Zakaj ne proti judom, zakaj proti cerkvi, se vprašuje naše ljudstvo, ki je verno in ki hoče tudi v šoli versko vzgojo in kar zastopa tudi naša stranka, četudi pravijo, da imamo „liberalne“ kandidate!

To je eno, kar nas loči od socijalno-demokratske stranke. In drugo je — lastnina. Soci-

PODLISTEK

Ruski begunci.

(Slika iz Francoske.)

Povod, da razmišljam o njih je ta, da sem bral pred dnevi, kako se je nek ruski grof, begunec na Tirolskem, obesil. Rešil je nekaj denarja, ki ga je imel naloženega v Nemčiji vsled strašnega poloma marke postal je berač čez noč in v obupu si je končal življenje. Danes pa berem potopis. Pisatelj pripoveduje, da se je te dni vozil z več Rusi, ki so živeli nekda v sijaju in bogastvu na carskem dvoru v Petrogradu; zdaj so brez vsega; imajo samo to, kar si z delom zaslužijo. In vendar so mu brez tožbe, brez žalosti pripovedovali svojo usodo in polni zaupanja in moči se ozirali proti nebesom. In zdi se mi, da tako močno in občudovanja vredno kakor ti zadnji, postopa večina ruskih beguncev.

List pripoveduje, kako se ti preživljajo na Francoskem. Grof Ignatjev, ne vem, ali nekdanji minister ali njegov sin, je mlekarar, ki prodaja mleko. In hlapci in dekle na njegovem najetem posestvu so ljudje iz njegove okolice in njegovega stanu. Tako si pomaga tudi nek

princ Kudačev. Drugi so si kupili z ostanki svojega premoženja avtomobile in so zdaj šoferji, tako posebno višji oficirji.

Že leta 1920. so napravili Rusi na Flandrinski cesti v Parizu delavnico, v kateri služijo in dela 350 žen — in polovica teh je plemenitega stanu. Komaj so ubežali bolševiškem peklu, ki jim je vzel vse, kar so imeli. Mnogoteri niso prinesli od svojega silnega bogastva s seboj drugega kakor obleko, katero so nosili na sebi. Grofici Bobrinsky sta prišli na misel, združiti te nesrečneže in priskrbeti jim kruha.

Rodbina Bobrinsky je upeljala v Ukrajino sladkorno industrijo. Vse svoje premoženje so prejeli iz teh krajev, katere je naredilo bogate še le njihovo delo. Bolševizem je vse vzel in vse uničil. Grofica Bobrinsky, sama begunka, je začela zbirati te zgublajoče se Rusinje, katere imenuje svoje zapuščene sestre. Niso prosile milodarov, šle so na delo, da bi se preživile. Ona ga jim je preskrbela in lotile so se opravil, za katere pri svojem rojstvu pač niso bile določene. V celi tej delavnici ni videti drugega kakor množina zabojev, zavrtkov papirja in obleke, in če se vidi kje kaka okrašena sobica, je ta kinč napravila ženska slovanska roka, ki tako rada krasi svoje domovje. S šivanjem in čipkanjem si služijo tukaj svoj kruh.

Tu je žena carjevega adjutanta, ki nikdar v svojem življenju ni potegnila šivanke, zdaj z iglo v roki s ponosom pripoveduje: tudi jaz imam poklic. Njena sestra dela osem ur na dan čipke. Žena moža, ki je bil večkrat minister za časa Aleksandra III. in Nikolaja II., je postala spretna dovolj, da si služi svoj kruh kakor vsaka druga delavka v prodajalnici perila. Grofica s slavnim imenom, mati nekdanjega ruskega atašeja v Parizu, je tudi med temi ženami. In v kakšnem stanu je pribežala v Pariz druga gospa, katere oče je bil minister na carjevem dvoru! Obleka v cunjah, brez obvala! Obleci so jo morali od nog do glave. Zdaj si služi svoj kruh s šivanjem in je srečna, da se je to nekda naučila. Druga plemenita gospa je imela 4 sinove. Trije izmed njih so bili umorjeni. Ona jih je sama vzgojevala in si pridobila pri tem toliko znanja, da ima zdaj tu mesto odgojiteljice. Neka gospa, pred kratkim posestnica velikanskih pokrajin, nima veselja do šivanja, a je razumna v kuhinji. Prevzela je torej tako službo, a pravi, kako bi bila vesela, ko bi se ji godilo saj tako dobro, kakor se je godilo nekda njenim deklam.

Nek admiral je v Parizu s svojo ženo. Nista več mlada. Ona dela bluže, on pa škatlje iz kartona. Višji oficir se je naučil šivanja na

jalno-demokratska stranka noče — vsaj principijelno (načelno) ne — pripoznati človeku lastninske pravice. Ona pravi, da je vse skupno, da nihče nima posebnih pravic do kakšne stvari. To naše ljudstvo tudi ne more razumeti, da bi to, kar pridela s težkim trudom in delom in kar itak ni veliko, da bi to ne bila njegova lastnina, da bi njegova hiša, v kateri so bivali že pradedje, da bi ne bila res njegova, da bi ne smel razpolagati z njo, da bi ne imel do nje nobene lastninske pravice, ampak bi bilo to vse skupno, ne, tega naše ljudstvo, ki mishi zdravo, ne more razumeti. In kakor dolgo kakšna stranka ne pripozna teh dveh reči: potrebo verskih resnic in verske vzgoje in pravico do lastnine, ne moremo biti načelno za tako stranko. Zgodi se sicer lahko, da se včasih odloči kdo za manjše zlo, ker taktično bolje kaže, a načeloma moramo tako stranko odklanjati.

In zato, naj pogledamo na katero stran hočemo, eno je jasno in potrebno: da volimo 21. oktobra kandidate Koroške slovenske stranke!

Katero stranko bomo volili?

(Dopis iz Podjune.)

Cenjeni gospod urednik! Sporočam Vam, da bom volil 21. oktobra „Koroško slovensko stranko“, kar lahko naznanite tudi čitateljem Vašega cenj. lista. Zakaj mislim voliti slovensko in ne kako drugo stranko, Vam hočem v naslednjem razložiti. Najprej pa se Vam moram še predstaviti: Jaz, ki pišem te vrstice, sem kmečki fant iz Podjune, star 22 let in smem v moje veliko veselje letos prvič voliti. Sveta sem že veliko prehodil, dalje časa sem živel tudi na Nemškem. V politiki se precej zastopim, kljub temu sem večkrat premišljeval in ugibal, katero stranko naj volim pri bodočih volitvah. Ali socialdemokrate? Ali Slovence? Da bi jaz volil grofovsko stranko Bauernbund, mi še v glavo ni padlo.

Nedavno, ko je obhajal mil. g. proš v Dobrli vasi nek jubilej, če se ne motim, je pel zlato mašo, so imeli v Dobrli vasi tudi socialdemokrati svoj shod. Fant pojdi še ti na zborovanje, sem si mislil, da boš zvedel, kaj pravzaprav hočejo koroški socialdemokrati in da jih boš lahko zagovarjal, če bo potrebno. Ko sem prišel na shod, je bil nemški govor že pri kraju, dobil sem samo še slovenski govor poslanca Gagla. Govornik se je posebno jezil nad slovensko stranko. Dejal je, da držita slovenska poslanca z gospodo, da glasujeta za postave, ki so kmetu in delavcu v kvar in da ju ne smemo več voliti. Dejal je pa tudi, da slovenska stranka nima nobenega pomena, ker je čisto majhna. Končno je pozval govornik kmete in delavce, naj volijo vsi socialdemokrate, ker le tedaj bodo najpočili našemu ljudstvu lepši časi.

stroj in s tem si služi postelj in streho. Neka častna dama carinje Aleksandrovne pride tri ali štirikrat v tednu v to hišo in prinese čipke, katere je napravila ne v zabavo, ampak kakor vsaka druga delavka za svoj vsakdanji kruh. Neka prancezinja je začela v Versaillu trgovino s toaletnimi stvarmi. Vdova pogrešanega carjevega komornika. Prehranila se je v začetku za silo s poštenim delom. A ni šlo. Zraven nje je stanovala priprosta šivilja. Spoznali sta se na hodniku. Delavka jo še le vpelje v njen novi poklic in zanjaprej delata skupaj po zno v noč ob isti lampi, čelo ob čelu s šivanjem za svoj vsakdanji kruh. In tako bi jih lahko naštevati naprej: žena znanega profesorja, žena senatorja, žena polkovnika, princezinje, žene ministrov ... Trpljenje jih je strašno ponižalo. Tako na enkrat so padli iz višine človeške časti, sreče in brezskrbja v globočine zemeljske revščine.

Po celem svetu jih srečamo, ne samo v zapadnih državah, tudi na vzhodu, na Kitajskem, na Turškem. In ne morem verjeti, da bi bila njih krivda tako velika — če smem govoriti o kakšni krivdi — da bi velika Rusija ne imela zanje ne odpuščanja in ne mesta.

Govornik me je popolnoma razočaral. Misil sem, da se bo hudoval nad vlado kapitalistov in grofov in da bo razvijal načrt, kako mislijo „Genossi“ tej gospodi priti do živega. Pa nič ni bilo slišati kaj o tem. Da bi se socialdemokratskemu govorniku zdeli davki, ki danes tlačijo vsakega kmeta, pretežki, o tem ni bilo ne duha ne sluha. Pač pa je vihtel bič gosp. Gagel nad slovensko stranko, kjer lahko pri belem dnevu z lučjo iščete kapitaliste in grofe, pa jih ne boste našli. Koroški socialdemokrati ubijajo mačka tam, kjer ga ni. Dalje je dolžil social. govornik slovenska poslanca, kaj da sta vse v škodo kmeta zakravila, obenem pa je trdil, da slovenska stranka nima nobenega pomena. Če slovenska poslanca nič ne pomenita, potem tudi nista nič zakrivila, torej tudi našemu kmetu in delavcu nista mogla nič škodovati. Oboje trditi pa je nesmisel. Pred zborovanjem še strankarsko neodločen, sem odšel s shoda s trdnim sklepom, da socialdemokratov ne bom volil ter da jim pokažem figo za zmirom. Spoznal sem pa tudi, kako važno vlogo igra slovenska stranka (če prav je majhna) v deželni zboru, zakaj našo stranko ne napadajo samo „sociji“, ampak tudi Bauernbund in vsa nemška velegospoda. Lahko razumem zakaj: Nemci bi pač radi po svoje regirali in nam odmerjali davke; zato pa proč s slovensko stranko. Končno priporočam vsem volilcem, zlasti pa onim fantom in dekletam, ki letos prvič volijo, da oddajo na dan volitve z menoj vred svoj glas „Koroški slovenski stranki“.

Kmečki fant iz Podjune.

Liberalec dr. Petek.

„Kärntner Tagblatt“ z dne 4. t. m. našteva kandidate naše stranke in se pri tej priliki podrgne tudi ob dr. Peteku, češ, da je liberalec in da takalista z liberalcem na čelu odpre morebiti marsikateremu katoliškemu Slovincu oči.

Ker „Tagblatt“ meri našo listo z verskim merilom, je gotovo tudi nam dovoljčno, da t. m. merimo z enako mero.

Dr. Petek pride za nas v pošte kot vesten zdravnik in mož, ki se kljub nemškemu preganjanju in sovraštvu neumorno poteguje za pravice našega zatiranega ljudstva. Ali ni tak mož sposoben, da ga volimo zastopnikom naših teženj in zagovornikom naših pravic? Svojega verskega prepričanja pa dr. Petek nikomur ne vsiljuje in ne oškoduje niti cerkve niti ljudi. Vsekakor je boljši katolik kot marsikateri kandidat „Einheitsliste“, ki jo bodo volili tudi gospodje okrog „Kärntner Tagblatta“.

Zdaj pa si oglejmo nemško „Einheitslisto“, na katero se zdaj tudi „Tagblatt“ prav pridno pridruža! Na njej kar mrgoli občeznanih liberalcev in razun tega še več znanih verskih odpadnikov in pročodrimovcev. In to listo naj volijo katoliški Nemci! Kaj jim pomaga! Volijo te može iz strahu pred socialdemokrati, a ne iz osebnega prijateljstva ali verskega prepričanja.

Mi pa smo si zbrali moze, ki so nam všeč in o kojih smo prepričani, da zastopajo naše koristi.

Na Einheitslisti je 67 kandidatov, med njimi samo en duhovnik, a več krivovercev, na naši listi pa dva duhovnika, odpadnika pa nobenega. Katera je torej čednejša? Po „Tagblattovem“ verskem receptu gotovo naša, in zato hočemo ne samo kot Slovenci, ampak tudi kot katoličani voliti listo Koroške slovenske stranke.

Kdo so kandidatje „Einheitsliste“?

Koroška Einheitsliste je objavila imena svojih kandidatov in sicer dva s e t za državni in petdeset za deželni zbor. Nositelj liste za državni zbor je glavni urednik „Kärntner Tagblatta“ Michael Paulitsch, edini duhovnik na celi listi. Za deželni zbor kandidira na prvem mestu Vinzenz Schu-

my, prezident deželnega kulturnega sveta in predsednik koroškega Heimatdiensta. Med kandidati za državni zbor se nahaja na tretjem mestu znani pročodrimovec in „Slovenenfresser“, vse-nemec Angerer, nadalje so kandidatje tudi: Oberst Klimann, vsenemec inženjer Schauer, oberstleutnant Osler itd. Kot kmečka zastopnika prideta za izvolitev v pošte bauernbundler Grössbauer in kršč. socijalec Scharfegger.

Še bolj značilna za „enotno listo“ je kandidatura za deželni zbor. Ta lista navaja nič manj kot 17 uradnikov in nastavljen- cev, 4 veleposestnike, med njimi enega grofa. Kmetje zavzemajo na listi taka mesta, da jih pride za izvolitev k večjemu šest v pošte. Pa tudi obrtniki so pomaknjeni bolj na konec liste, vsled česar lahko rečemo, da kandidira Einheitslista predvsem uradnike in nastavljence, veleposestnike in nekaj „Herrenbaurov“ za štafažo. Čigave koristi bodo ti ljudje zastopali, si lahko že danes vsaki sam predstavlja.

Prav posebno moramo opozoriti slovenske volilce še na to, da „enotna volilna lista“ za celo bivšo cono A ne bo imela nobenega poslanca ne za državni, niti za deželni zbor. Edini kandidat, Miha Feinig od Sv. Neže pri Velikovcu, je števeni kandidat, ker na 46. mestu za izvolitev ne more priti v pošte. Tako so vsi Slovenci, ki nočejo podpirati socijalnih demokratov, navezani glasovati za kandidate „Koroške slovenske stranke“, ker bi ostali drugače brez svojih poslancev.

Sploh pa je začelo tudi že med slovenskim prebivalstvom svitati, ker mnogi so že prišli do prepričanja, da jih izrabljajo nemške stranke samo kot „Stimmvieh“, dočim danih obljub ne izpolnijo in podpirajo vselej rajši tujce — Nemce, kakor pa domačine — Slovence. Volilci! Odprite oči in si pomagajte sami, dokler je še čas! Čim več glasov bo dobila naša stranka, temveč poslancev bomo imeli in temveč bo stranka tudi dosegla za svoje volilce. Mi koroški Slovenci se borimo za republikansko svobodo, ker nočemo biti „podlaga tujčeve pete“.

Nekaj zlatih pravil za volitve.

Marsikateri Slovenec bi rad šel voliti za slovensko stranko, a boji se, boji se, kaj bodo rekli nasprotniki, boji se zamere. Poslušajmo, kaj pravi o strahopetnosti in bojazljivosti Nemec, učeni profesor F. W. Foerster:

Vsi poznate zgodbo o Petru, ki je svojega Gospoda trikrat zatajil, predno je petelin dvakrat pel — bil je tedaj še preslab, preboječ, da bi si upal reči sovražnikom in zasmehovalcem: „Da, jaz sem njegov učenec; kar se bo njemu zgodilo, naj se tudi meni zgodi!“ Tako veliko ljudi zataji vsak dan svoje boljše spoznanje, ker se bojijo, da jih bodo zasmehovali in preganjali.

Samostojen človek je tisti, ki ne gleda vedno na to, kaj bodo drugi storili, marveč ima pogum, da svojemu notranjemu glasu ostane zvest in ravna le po svoji vesti.

Pregovor pravi: „Z volkovi je treba tuliti, drugače te volkovi požrejo“. Veliki, veliki strah, da nas volkovi požrejo, ali naj to bo naš voditelj skozi življenje? Resnično, če bi bil ta izrek vladal svetovno zgodovino, potem bi ista resnično ne bila veliko več, nego rjovenje volkov. Potem bi ne bilo nobenih onih resnično velikih, ob katerih bi se moglo okrepčati srce — niti Kristusa bi ne bilo, niti Pavla, tudi ne modrijanov starega veka ali Indije in tudi plemenitih ljudi novega veka bi ne bilo. Ne bilo bi Garisona, osvoboditelja sužnjev in vseh drugih bi ne bilo, ki so neustrašeno stali kljub vsemu tuljenju obrekovanja in krive obdolžitve, ki so ostali svojemu spoznanju zvesti do konca in so vsem slabičem pokazali, da si slednjič tudi volkovi ne upajo več tuliti, če

človek ostane neomajen v železni zvestobi do samega sebe. Zato vam dam pregovora o tulečih volkovih drugo krepko besedo, ki se glasi: „Kdor svojemu prepričanju ostane nevstrašeno zvest, potegne svet za seboj“.

Samo, kdor se prav nič ne briga, kaj bodo ljudje rekli in mirno in nevstrašeno stori, kar mu je levata srce in razum, si polagoma pribori spoštovanje, rešpekt. Kajti vse, kar ima značaj in nevstrašnost, to slednjič imponira ljudem, pa če se še tako borijo proti temu.

Kdor misli, da se bo zavaroval pred govorjenjem in zasmehom ljudi, če vedno skuša ustreči ljudem, se temeljito moti — kajti, če ljudje vidijo, da jih kdo vedno posluša in se po njih ravna, tedaj šele se na vso moč igrajo z njim kakor mačka z mišjo.

Kje bi bili mi danes, če bi ne bilo na svetu ljudi, ki niso poznali nobenega strahu pred zasmehom ljudi? Ali ne veste, kako so se posmehovali Kolumbu, ko je šel s svojimi ladjami, da odkrije novo pot v Indijo? Ker je zemlja okrogla, bo na drugi strani zdrknil doli — to in podobno so mu pravili. Kolumb pa je pustil, da se se mu ljudje posmehovali in je odkril Ameriko.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Na Dunaju je priglasilo 10 strank svoje kandidatne liste. Pretekle dni se je mudil na Dunaju dr. Beneš in se pogovarjal z dr. Grünbergerjem in dr. Seipelnom o splošni evropski politiki in o zadnjem zasedanju Društva narodov. — Dr. Zimmermann je poslal Društvu narodov svoje osmo poročilo o sanaciji države.

Pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarsko. Niška pogajanja se nadaljujejo. Gre se predvsem za bolgarske obveze glede vrnitve vseh stvari, ki so jih odnesli Bolgari za časa vojne iz Srbije, poplačila vseh v Srbiji izvršenih rekvizicij med vojno in izplačila odškodnine onim jugoslovanskim državljanom, ki jim je bilo zaplenjeno premoženje v Bolgarski po svetovni vojni.

Nemčija se je razdelila na 11 okrožij. Izvršilno moč je prevzelo 7 generalov in 4 državni komisariji. — Vlada je zahtevala diktatorsko polnomoč na finančnem, gospodarskem in socialnem polju. Pogajanja s strankami so pokazala velika nasprotstva mnenj. Ljudska stranka je zahtevala odstranitev Šurnega delovnega časa, socialisti pa s tem niso soglašali. Pristali so prvotno na diktatorsko polnomoč na finančnem in gospodarskem polju, uprli se pa odločno odpravi Šurnega delovnega časa. Vsled tega sta demisionirala dva ministra. Tudi nadaljna pogajanja so ostala brezuspešna, da je morala demisionirati cela vlada. Končno se je posrečilo dr. Stresemannu doseči tudi glede Šurnega delovnega časa sporazum. Tako mu je bila omogočena sestava nove koalicijske vlade, v kateri so razen dveh ostali vsi ministri prejšnje vlade. Nova vlada se je že predstavila parlamentu. Dr. Stresemann je ob tej priliki razvil svoj delovni program. — Državni komisar za Bavarsko, Kahr, je izdal prepoved štrajkov, izprtja ali kakršnokoli sabotažo. Proti agitatorjem in podpihovalcem se bo najstrožje postopalo; obljubljen jim je zapor, denarne kazni, kaznilnica in smrt za veleizdajalce. — Pri pogromih v Düsseldorfu je bilo 17 mrtvih in 310 ranjenih. Francozi so vladnega predsednika in 12 policijskih častnikov zaprli. — Uporniki v Küstrinu pri Berlinu so bili razpršeni; mnogo mrtvih in ranjenih, zaprti pridejo pred izjemno sodišče. Nekdaj tako močna država vidoma propada.

Rezultati občinskih volitev na Češkoslovaškem. Razmerje med političnimi strankami na Češkoslovaškem je po izidu občinskih volitev sledeče: Republikanska stranka je dobila okrog 1.000.000 glasov, socialdemokratska 500.000, ravno toliko komunisti, ki so pridobili precej madžarskih in nemških glasov. Ljudska stranka je dobila 400.000 glasov, češkoslovaški socialisti 330.000, slovaška ljudska stranka 350.000, nemški socialni demokratje 300 tisoč, nemški agrarci 270.000, narodni demo-

kratje 250.000. „Venkov“ pravi, da je ljudska stranka, ki je doslej zavzemala drugo mesto, padla pri občinskih volitvah na četrto, ker se je odcepila slovaška ljudska stranka. Republikanska stranka je premagala vse druge, ker se je združila z narodno slovaško in zemljoradniško stranko v Podkarpatski Rusiji.

Uspeh male antante v Društvu narodov. Pri volitvah v svet Društva narodov se je udeležilo glasovanja 46 držav. Namesto kitajskega delegata je izvoljen češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš s 30 glasovi. V svetu Društva narodov imajo sedaj štiri stalna mesta Angleška, Francoska, Japonska in Italija. Nadalje pridejo v svet kot nestalni člani Brazilija, Belgija, Švedska, Španska, Češkoslovaška in Uruguay.

Atentat na romunskega kralja. Po ovinkih prihajajo iz Romunije vesti, da je bil izvršen na kralja ob priliki obiska velesejma v Temišvaru atentat. Atentator — madžarski komunist — je streljal skozi okno neke hiše in ranil kočijaža, dočim je ostal kralj nepoškodovan. Atentator je bil aretiran a kralj se je odpeljal takoj s posebnim vlakom nazaj v Bukarešto.

Slovenski volilci! „Einheitsliste“ išče tudi med Vami glasove za državne in deželnozborske volitve. Stranke, združene v Einheitslisti, so nam Slovencem najbolj sovražne. Iz šol in cerkva preganjajo naš jezik, na našem ozemlju nastavljajo same tujce; Slovenec domačin pa naj gre s trebuhom za kruhom.

Te stranke nastopajo danes kot rešiteljice države. Vprašamo pa, kdo so bili tisti, ki so spravili avstrijsko gospodarstvo na rob propada in s tem uničili premoženje delovnega ljudstva? Ali smo temu morda krivi mi?

Če bi Einheitsliste pravočasno našla pot do sanacije in srce do malih davkoplačevalcev, bi ne bilo treba danes nalagati ubogemu ljudstvu nepremagljivih bremen.

Strankam, ki tako gospodarijo s premoženjem koroških Slovencev, nobenega glasu!

Za Einheitsliste naj le glasujejo nemški uradniki, veleposestniki, Herrenbauri in njihovi podrepaniki!

Priprave za volitve.

Ne zamudite ...

Do 16. oktobra prijaviti za vsak volilni lokal 2 priči.

21. oktobra vsi na volišče za Koroško slovensko stranko!

Sveče. (Nemški shod.) V nedeljo dne 30. sept. popoldne je imela „Einheitslista“ shod v Svečah, na katerem so doživeli naši nasprotniki strašno blamažo. Shod je bil napovedan ob 1/3. uri popoldne. Seveda sta bila govornika Lučovnik in Pičnik točno tam, ali zborovalcev ni bilo, da bi mogli shod otvoriti. Tako so čakali do 1/4. ure ali zamen. Soba je ostala prazna. — Nemčurški priganjač je naprosil tedaj nekaj naših fantov in mož, ki so sedeli v bližji sobi gostilne, naj stopijo tja v lokal, da se bo vendar mogel shod otvoriti. Naši fantje in možje, pripravljeni na ta veličastni shod, so vstopili v lokal in zasedli nekaj miz. Začudeno so se naši fantje spogledovali ter se posmehovali tem par Nemcem, dve v pet po številu, ki so sedeli tam. Govornika sta govorila hinavsko priliznjeno Slovencem, napadale sta samo socialne demokrate, seveda ker za nje ni bil zrak čist, se nista upala napadati našo stranko.

Bistrica v Rožu. (Nemški shod.) Nemci meščanskih strank, ki so se združili v enotno fronto, so se zopet enkrat ponižali in poslužili slovenskega jezika. Povsod imajo nabite slovenske lepake, ki vabijo naše ljudi na njih shode. Tako delajo ti ljudje, ki bi sicer najraje vse Slovence naenkrat požrli, vsakokrat v volilnem času in s tem sami dokazujejo, da bivajo na Koroškem še Slovenci. Dne 30. sept. so sklicali k Adamu v Sveče volilni shod, na katerega so prišli razen bistriške inteligence samo štiri pristaši Bauernbunda. Vsi drugi udeleženci so bili pristaši slovenske in socialdemokratske stranke. Sploh se čuje, da se shodi „enotne liste“ nikjer niso obnesli. Koroški Slovenci! Nemci vseh strank z mrzlično energijo delajo, da zmagajo v volilnem boju. Tudi mi moramo razviti podrobno agitacijo od hiše do hiše, da ne bo našega volilca brez glasovnice Kor. slov. stranke. Dne 21. oktobra pa se udeležimo vsi brez izjeme volitve. Kdor ostane doma ali odda prazno kuverto, podpira nasprotnike!

Kotmara vas. (Volitve.) Priprave za bližajoče se volitve so v polnem tiru. Minulo nedeljo so imeli tukaj socialdemokrati svoje zborovanje, na katerem je govornik ostro kritikal Heimatschutz in Einheitsfronto. Omenil je, da proti nam koroškim Slovencem nima ničesar, da hočejo živeti z nami v miru in spravi! Smo radovedni!

DOMAČE NOVICE

Šmarjeta pri Velikovcu. Odkar smo v Avstriji, smo imeli vedno priliko spoznavati gostoljubnost in prijateljstvo naših posilincev. Izmed mnogih drugih krivic in grozovitosti povemo danes zopet eno kot nov dodatek že staremu poglavju. Bilo je dne 5./VIII., ko so požarne brambe obhajale v Velikovcu svojo veliko slavlje. Pri „Jagru“ sedi več gostov, med temi tudi neki fant iz ugledne slovenske hiše v naši fari; kar prihrumi nad njega znan orgešovec in jugendbindlar, Kušarjev Juri, ga začne psovati in zmerjati po znani nemčurški maniri. Ko s svojim kulturnim početjem le ne poneha, ga Ravnikov France, fant mirne in vsele narave, opomni, naj neha in pusti slovenskega fanta, ki mu ni nič storil, v miru. Tu se Kušarjev orgešovec okrene, pograbi za steklenico in udari z njo Franceta v obraz, da ga je močno ranil in poškodoval. Stvar pride pred sodnijo. Ravnikov France je imel zdravniško izpričevalo in seveda — ker se je žaloigra odigrala v gostilni — tudi dosti prič. Jellen Georg, pd. Kušarjev, si je najel odvetnika. Velikovški sodniki pa niso našli na njem nič kaznivega. Kje na svetu so razmere našim enake?

Bilčovs. Postali smo tudi pri nas malo bolj živahni. Zanimajo se za Bilčovs sedaj že druge stranke. „Einheitsliste“ je sklicala v Želuče celo shod. Socialisti vabijo naše delavce, naj volijo z njimi, ker bomo potem imeli na zemlji, ali vsaj v Avstriji, rudeč poradiž. Toda mi vemo, da dokler delovno ljudstvo, kmetje in delavci, ne stopimo vkup, ne bomo dosegli proti kapitalistom ničesar. Radi tega naj vsak ve, da je za nas koroške Slovence edino prava stranka Koroška slovenska stranka. Ona zastopa koristi slovenskega delovnega ljudstva. Kmetje in delavci združimo našo moč v naši stranki! Ne cepimo naših moči in ne oddajamo glasove onim, ki imajo za nas lepe besede le ob volitvah, a dejanj nikoli. Vsi Slovenci, ki delamo, podajmo si roke in volimo Koroško slovensko stranko, ki je stranka vseh, ki v potu svojega obraza pridelujejo vsakdanji kruh.

Kotmara vas. (Nesreča.) Dne 19. sept. je obiskala ugledno Mačkovo družino na Preblich pri Kotmari vaši strašna nezgoda. Sin Matjež Wieser je istega dne klatil kostanj ter padel iz višine sedmih metrov na dvorišče in zadobil težke telesne poškodbe na glavi in roki; nezvestnega so prepeljali v celovško bolnico. Njegovo stanje je brezupno. Želimo mu skorajšnjo okrevanje;

Sele. V noči med petkom in soboto (29.—30. sept.) je po daljšem bolehanju umrl Šiman Čertov, pd. Košutnik, star 75 let. Rajni je bil

blaga duša in miren značaj, ki ni nikomur želel ali storil kaj žalega. Kako je bil priljubljen, je pokazala velika udeležba pri pogrebu. Naj počiva v miru! — Gradba ceste splošno dobro napreduje. Največ dela povzroča razstreljevanje ogromnega skalovja v soteski v „Kotlih. Tam so naleteli tudi na majhno žilo premoga.

Šteben pri Dobrli vasi. (Pogreb.) Pokopali smo tukaj Rušovo babico Uršulo Wrelih v starosti 81 let. Za njo žalujejo trije vnuki in pet vnukinj vsi vzorno vzgojeni. Naj počiva v miru!

DRUŠTVENI VESTNIK

Gradec. (Poziv.) Vljudno se prosijo vse osebe, katerim je znan razvoj slovenskih društev od leta 1810., da bi poslali tozadevne podatke na Znanstveni odsek „Kresove prosvete“, Graz, Prokopigasse 12/II

Slovenji Plajberk. (Novo društvo.) Res božji dan je bil 30. sept. — krasna nedelja v vsej svoji jesenski lepoti — razveseljiva in važna za naš gorski kraj! Pri Podnarju so se zbrali naši občani, povsem fantje in dekleta ter so ustanovili izobraževalno društvo. Ustanovni občni zbor je izvolil v odbor: Ogris Tomaža-Pošnikarja za predsednika; Waldhauser Jožefo, pd. Podnarco, za podpredsednico; Malle Valentina, pd. Breznikarjevega, za tajnika; Strugger Janeza, pd. Malovcovega, za tajn. namestnika; Wieser Janeza, pd. Šošlno-vega, za blagajnika; Lansegger Marijo, pd. Boštetovo, za blag. namestnico; Skrinar Alojzija, provizorja, za knjižničarja. Govor g. provizorja je uplival. Zbor je dobro uspel in vsi navzoči so se včlanili. Koncem zborovanja so zapeli vrli naši fanti prav dobro ter dali zboru s tem lep zaključek.

NAŠE KNJIGE

R. Badjura: Vodič kroz Jugoslovanske Alpe. I. del. Slovenija. S 7 zemljevidi, načrtom Ljubljane in 74 slikami. Izdala in založila knjigarna Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Cena 100 dinarjev. Dobili smo z Vodičem prvo knjigo te vrste, ki smo jo doslej zelo pogrešali. Opremljen je s krasnimi slikami naših Alp. Vodič ne bo dobro služil samo izletnikom, letoviščarjem in turistom, temveč tudi vsak dijak, trgovec in obrtnik, vsak učitelj in duhovnik, ki ima opravke v Sloveniji ga bo moral imeti. O vsakem kraju se najde v Vodiču vse, kar je potrebno: razne podatke, slike, zemljvide, načrte, zdravilišča, kopeli, prirodne in zgodovinske znamenitosti, izlete, alpske ture, tujski promet, lov, trgovino, obrt prebivalstvo in urade, sploh vse kar popotnik potrebuje.

Umetniške razglednice naših velemož. Umetniško založništvo „A ž b e“ v Mariboru je

izdalo prvo serijo (12 razglednic) jugoslovenskih zaslužnih mož. V prvi seriji se nahajajo sledeči: Anton Aškerc, Ivan Cankar, Ljudevit Gaj, Simon Gregorčič, Vuk Št. Karadžić, Ivan Mazuranič, Petar Petrovič Njegoš, Nikola Pašić, Radomir Putnik, J. J. Srossmayer, August Šenoa in dr. Ivan Tavčar. Reprodukcijske so izvanredno dobro uspele. Prodajajo se v vseh knjigarnah in papirnicah. Ena serija stane v mali razprodaji 12 Din. in posamezni komad 1 Din. Naročila sprejema izključno le umetniško založništvo „A ž b e“, poštni predal šte. 11 v Mariboru. Priporočamo našim slovenskim trgovcem, da si te krasne razglednice nabavijo. Ko jih bodo Slovenci videli, jih bo ostalo gotovo malo, ki bi ne kupili razglednico tega ali onega našega pisatelja ali pesnika. Umetniško založništvo bo gotovo rado postreglo tudi s posameznimi razglednicami slovenskih velemož.

RAZNE VESTI

Kratke vesti. Zlata pariteta znaša pri nas 14.400 kron — ena predvojna krona je vredna torej 14.400 pap. kron. — Na dunajskih ljudskih šolah se vpelje od 11 leta starosti obvezen pouk v playanju za dečke in deklice. — Nek osebni vlak v Sev. Ameriki je padel čez most v reko: 100 oseb mrtvih. — Za župana v Pragi je bil ponovno izvoljen dr. Baxa. — Hleb kruha stane v Nemčiji že 44 milijonov mark. — Nemci imajo v Ljubljani za 70 otrok petrazredno šolo in mi koroški Slovenci? — Amerika tiska nove eno-, pet-, deset-, dvajset- in stodolarske novčance s slikami Washingtona, Lincolna, Jacksona, Clevelanda in Franklina. — Abesinija je bila sprejeta v Društvo narodov. Za sprejem reške državnice v Društvo narodov je prosila tudi zakonita Zanellova vlada. — Četvorčke je povila žena Milovana Filipoviča iz Gruja, in sicer 3 dečke in eno deklico. Mati in eno dete sta umrla, trije pa žive. — Skladatelj Jakob Aljaž je bil odlikovan z redom sv. Save četrte vrste. — Krst jugoslovanskega prestolonaslednika je določen na 20. oktobra. — Dne 6. t. m. je turška vojska zasedla zopet Carigrad. — Dopisnica stane v Nemčiji 1 milijon mark, jajce 15 milijonov.

Borza. Dunaj, 8./X. Dolar 70.560, 10.000 mark 0,79, funt šterling 320.500, lira 3175, dinar 812, 1000 poljskih mark 60, švicarski frank 12.570, češka krona 2075, otrska 2,12 avstr. kron.

Curih, 8./X. Avstr. krona 0,0079, dinar 6,55, nemška marka 0,00000075 cent.

Berlin, 8./X. Funt šterling 3.790,500.000, dolar 835,905.000, avstr. krona 11.770, dinar 9.975.000 nemških mark.

Listnica uredništva.

Prosveta, Gradec. Oglas je došel za zadnjo številko prepozno. — **Košutnik.** V soboto.

Za volilni sklad so darovali:

Tamburaško društvo „Dobrač“ na Brnci 60.000; J. Vintar, župnik v Šmihelu nad Pliberkom 100.000; Jos. Partl ml. nabral v Bistrici v R. 86.500; Štefan Bayer, župnik, Loga ves, 100.000; neimenovana 14.000; neimenovana v Celovcu 20.000; J. Mikula, St. Tomaž, 5000; neimenovan v Medgorjah 5000; zbirka neimenovanih pri Hajnželnu v Ledincih 55.000; neimenovan v Vernbergu 65.000; neimenovan v Podkrnosu 10.000; neimenovan na Djekšah 20.000; Tone Sloki, Celovec, 10.000 K. Sokolsko društvo Črna, zbrano ob priliki fantovskega večera brata Fetticha 255; Žerjav: Blaž Kopajnik 5, Adolf Trobentar 5, Mirko Dobrodel 5, Franjo Repanšek 5, Avgust Paradiž 5 dinarjev. Darovalcem srčna hvala.

KUPUJEM
suhe gobe (Herrenpilze)
po najvišjih dnevnih cenah.
ZAMENJAM
otrto laneno in konopno PREDIVO
za različne prtenine za hišno rabo.
PRODAJAM
špecerijsko in kolonijalno blago,
SAHARIN
itd. po konkurenčnih cenah. — Zahtevajte 105 brezplačno cenik od tvrdke
Franz MORY, Šmihel pri Pliberku 24

Vabilo.
Posojilnica v Št. Jurju na Zili
ima svoj
redni občni zbor
dne 14. oktobra 1923 ob 3. uri pop.
v svoji pisarni.
DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje rač. zaključka za 1922.
3. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.
104 Odbor.

SLAVENSKA BANKA D.D.

(SLAVISCHE BANK A. G.)

Slovencem na Koroškem!

Vsled ustalitve avstrijske krone si prizadeva vsak, ki ima doma preveč denarja na razpolago, da ga z lepim dobičkom naloži v kak denarni zavod. — Izven češkega ima v Avstriji samo naš jugoslovanski zavod „Slavenska banka d. d. v Zagrebu“ svojo podružnico na Dunaju.

Naš jugoslovanski zavod ima: Din. 50.000.000.— **delniške glavnice**, to je preko 3 1/2 milijarde avstr. kron.
Din. 12.000.000.— **rezerve** ali skoro miliardo avstrijskih kron.
Din. 125.000.000.— **vlog** ali preko 8 milijard avstrijskih kron.

Širom Jugoslavije ima naš jugoslovanski zavod okoli 20 podružnic in v inozemstvu podružnico na Dunaju in v Ameriki. — Ravnanje omenjenega zavoda pozivlja Slovence na Koroškem, da poverjajo našemu zavodu svoje denarne posle in vlagajo pri njem svoje prihranke, ker si bo naš zavod prizadeval, dati svojim sonarodnjakom večje ugodnosti in na vloge višje odstotke, kakor jih morejo pričakovati od nemških zavodov, ki jih samo izkoriščajo. Zato si je naš jugoslovanski zavod stvil za nalogo, skrbeti v prvi vrsti za dobrobit naših ljudi, ki se nahajajo izven svoje domovine. **Sedež podružnice je**

na Dunaju, I., Augustinerstrasse šte. 8.

102